

Vändra uudised

Toimetaja **Anton Tekko**. Vändra alevik, telef. 39.

Toimetuse liikmed: A. Särgava ja H. Avent.

Ilmub lisana neljapäevase „Pärnu Päevalehega“ ja koos viimasega (1 kord nädalas) maksab: 1 kuu — 25 snt., 3 kuud — 65 snt., 6 kuud 120 snt., 12 kuud — 2 k. Kuulutuste hinnad eriliselt „Vändra uudised“ on: esiküljel 5 snt., tekstis 4 snt. ja kuulutuste osas 2 snt. mjm. 1 veerul. Kaastöö ja kuulutused eriliselt „Vändra uudised“ saata iga jooksva numbri jaoks ära hiljemalt lehe ilmumise eelseks teisipäevaks A. Tekko'le, Vändra.

Uue-Vändra suur pidupäev õnnestus hästi

Vanad vallategelased kõnelesid oma mälestusi ja neile jagati suuri auavaldusi
»Sakala« väljaandmise luba ja teised C. R. Jakobsoni ajalooliselt tähtsad dokumendid aulaul köitsid rahva tähelepanu

Uue-Vändra vallamaja 50-ne aasta ja sama walla sekretäri Herman Raibi 25. a. teenistussuubelli puhulise laup., 31. aug. suure pidulikkusega, paljude aukülaliste ja rohkearvulise wälarahwa osawõttul.

Suur juubilar — wallamaja — oli deforeeritud wäljastpoolt tammelehtedest pargadega, ülemisel rõdul samuti tammelehtedest number 50. Ka saalis riigivanema ja wägede ülemjuhataja pildid olid deforeeritud ja maitselt ühendatud pargadega. Lipud lehvitsid wallamaja eesküljel, samuti ka wallas ajumisel ja talumajadel. Et wallamaja oli nii teest kui ka wäljastpoolt täielikult wärmitud ja remonditud, siis see tõid andis juubelihoonete wärste, noorusliku ja tauni ilme.

Pidupäew algas juba hommikul kell 10 wallawoimloogu piduliku koosolekuga, mille tawas oli termituotelegrammi saatmine riigivanemale, kaitsewägede ülemjuhatajale ja wabariigi walitsusele.

Wolifogu tunnistas ühtemeelselt wastuwõetawaks pidukomisjoni esimehe hra Rõõmuslaare poolt ettepanud telegrammi teksti, mis on järgmine:

„Uue-Vändra wallawolifogu oma tänapäeval piduliku koosolekul wallamaja saalis Riigivanema, Kaitsewägede ülemjuhataja, Riigis omanalitsuses tegutsenud ja meie walla muuapinnas puhtaw suure rahmajuhhi C. R. Jakobsoni, kelle wallast wõrjunud kirjamehe isa J. W. Jannseni ja tema kõrgeandluse laulit lütre Rõidula ning meie laulika Fr. R. Kreutzwaldi piiride all — pühitsetes oma wallamaja 50 aastast juubelit, peab kohusel ühes oma wäde 100 aastatiga termitada rahwa praegustel uuestisünni päewadel härra Riigivanemat Konstantin Päiti tema juures 1885 ja härra Kaitsewägede

Uuõõrjad juubelipeol: kõneleb abidirektor Weermaa, istuwad dr. Ed. Käner, maawalitsuse esim. Markson ja komisjar Lilla. (Foto A. Tekko.)

Ülemjuhatajat kindral Laibsoni ning wabariigi walitsust nende truuks laas abis meie riikliku ja ühiskondliku elu kindlustamisel ning loomida kõigile nendele riigijuhitajale enne ja jouda nende tegemuses.

Ka teise päewalorra punktist wõtab üles ja paneb wolifogule ette pidukomisjoni esimees. Nimele wallasekretär Herman Raib on walitud Riit walla kirjutajaks 26. aug. 1910 a. ja seega tuleb lugeda Riit ametis seisnud 25 a., Riit pidukomisjon teeb wolifogule ettepaneku onnetada hra Raibile tema 25 a. hoolika teenistuse mälestuseks walla poolt ühe tuu walt 100 fr. suuruses ja 50 krooniline seinakell hõbedast mälestusplaadiga. Ringitus on juba

üles pandud koosoleku saali seinale ja kui sekretär tõuseb püsti, et laulda tänusõnu, lööb taunilõaline kell 11 pausu, nagu kinnitades tänu ka talle oma poolt. Sekretär tänab ülesnäidutud usalduse ja tehtud kingituse eest ja teilega ongi koosolek läbi.

Ümber tunni pärast saabusid kõrged külalised — Riiklits ülem ja poliitidirektor Weermaa, Riiklits. Informatsioonid büroo juhataja Raarliid, maawalitsuse esim. Markson, komisjar Lilla j. t. Neile tutvustatakse wallamaja ruume, maadelatse aulauha, mis on üles seadud C. R. Jakobsoni pildi alla ja mille peale wälja pandud kirjad ja protokollid C. R. Jakobsoni ametikoole päewil, nagu C. R. Jakobsoni wallakirjutajaks kinnitamine, Jakobsoni wallakirjutaja ametist lahjumine — teileagsete wallameeste aakirjadega, ajalehe »Sakala« wäljaandmise tuba j. m.

Riiklitsel, eesotsas auwõrastega ja wanade wallategelastega, kirjutawad nimes ässa awatub uude walla külaliskraamatusse.

Kell 13 algab aktus wallamaja saalis. Aluse waimuliku osas esinewad päewalohaste kõnedega pastor Muudi ja preester Ruus. Mängib Vändra tulet. orkester ja laulab Vändra ap. õigeusu kog. laulufoor.

Jumalateenistuse ajal istuwid ministriabi, maawal. esimehe ja

waimulike kõrwal autoollil maja ehitajad halpääd, endised wallaw. abid S. Adamberg, J. Rikmann, ning nende ees rees endised wäljawanemad.

Aluse kõnede ja termituste osa ootise tunnistus jatkama aga wälja, kellel ei suuda juurde wõlata rahwast mahutada. Wallamaja aumise torra wälisreepil wõlataw aset autuolilised ministri bi Weermaa, maawal. esim. Markson, komisjar Lilla, R. E. Wändra mit. päälit dr. Ed. Käner j. t. Rahwas, orkester ja laulufoor wõlataw aset wallamaja esisele duale.

Aluse termituste osa awab wallaw. hra Bender. Loeb ette wolifogu poolt loetu seatud telegrammi teksti, mille rahwas juure aplausiga omaks wõtab. (Järg 6 küljel).

5 krooni leiutasu,

sellele isikule, kes toob Rõussa Jüriisoni kpl. Rõusa-Säästla või Rõusa-Võidula teelt leitud valgest metallist kurdi, mille küljes hobuseraua panna ja selle küljes väike puss. On kalli mälestusega kingitus.

Ülesvõtted,

Uue-Vändra vallamaja 50-ne aasta juubelipäevast, on müügil »Vändra-Uudiste« toimetuses.

Vabriku vastutusega müüdavaid vihmamantleid

DAAMIDELE & HÄRRADELE

Reisu- ja käsi-kohvleid

ning igasugu meester. moetarbeld

leiate

L. Gordini moe-äri

Pärnus, Rütli 18, telef. 367.

Kunstväetisi:

Kaalisoola, segafosfaati, E. fosforiiti ja Rootsi ning Vene superfosfaati. Fosforväetiste hinnad odavamad kevadise hooaja hindadest.

Õlidest: Petrooli ja mitmesuguseid määrdeõlisid. Petrooli saame käesoleval hooajal tsisternvagunitega, mille tõttu alandasime hinda.

Värvidest: Spetsiaal värve, Rootsi värvide segamiseks ja teisi värve õlivärvi tööde jaoks.

Pärnu Majanduse Ühisuse

Vändra osakond, telef. 18 :—: Suurejõe osakond, telef. 5.

Jooni Vändra oma- kaitse arengust

Wändra malevkonna propaganda päalik Ed. Konsta

Sõjale järgnevad aastad tõid tõusu meie majandusellu, haridusellu, taubandusele, tööstusele. Iga aial tehti midagi. Tõustati põhjapanevaid reforme, taotleti kõrgeid sihte. See pidi tõlgima muutuva mugavaks — maapealsete paradiisiks, sõda ja verewalamine pidi olema igaweeti möhamaetud. Mitistis, mis olude sunni ellu tustuti 1917 a. tegewus seista täiesti soigus. Reegi ei olnud teda likvideerinud, kuid sellegile ei olnud teda ta nagu tarwis, ta oli warjusurma langenud, kusi teda teegi enam ei aratanud samasei tujul kui ta oli rajatud.

1. detf. 1924 tõi pöördse oma-kaitse tustimise korraldamisele terwe riigis, nii ta Wändras. 1. detsembri sündmused tegid selgiks olukorra, tuhu mõime tustuda ja tui tergeit wõib tusteda täesti tal-
lilt mõidetud wabadus.

Wändras leidis taitseitudu asutamise mõre elawat wästu-taja. Waewalt oli waltisuse taitseitudu toudord tinnita-tud ja asutamise juhtnõõrid amal-datud, tui juba Wändra mehed tottu tulid ja taitseitudu tohopeale malewkonna ellu tustisid.

1. weebuar 1925 a. tähtsatab uue omakaitse organisatsioon — taitseitudu ellutustamist Wänd-ras. Sel päewal oli tottu tul-nud Uue-Wändra wallamajja 12 asutajat liiget. Taitseitudu organisatsioon tohopeal on mää-ratud Pärnu Maafonna Rahwa-mäe Alema poolt S. Moanlon. Mjutise juhatusse waltitakse weel:

kirjatoimetajaks A. Pärtel, kassa-hoidjaks H. Teesow ja ametita-juhatuseliskimeis J. Liwa. Taitse-itudu korraldamisel jagatakse waid teija oksi ja osafondade organisatsioonid määratatse: 1. oksi-leitn. Joh. Wechterstein. 2. oksi-lipn. Joh. Kallaspoolit. 3. oksi-wan. aliohm. A. Jürisson ja 4. wahim. Aug. Martinson. Ent-meid osustati wästu wõtta kind-la nimetirja järele, tustjuures igal sihtseadisel pidi olema 3 usta-wat toowitojat liiget.

28. weebuaril samal aastal peeti ära malewkonna üldkoos-olek, millest wõitis oksi 215 ft malewkonna lihtmeis 101. Tut-wuneti taitseitudu põhikirjaga ja waltiti malewkonnale esimene ju-hatus, tuhu pääsefid Arnold Pär-tel, Ernst Kull ja Theodor Rei-man. Esmeseks malewkonna päästutis määraiti malewa päästtu poolt ref. tap. Antton Meit. Serga oli alus pandud meele, kindla põhikirja alusel töötowale omakaitse organisatsioonile Wänd-ras. — taitseitudu. Edaepid-
jed tööd — lähemad aastad, tustuwad peamistelt organisee-
mistöõle. Lühikese aja jooksul wõetakse wästu suur hulk ruti-
lihtmeid, muretsutakse tohopeale warustust — rewi, korraldatakse õppust ja tehakse algust ta laeste-
hormutustega, olgugi et wiimast hästi korraldada ei saanud, kuna puudus lastetüü.

21. weebuaril 1926. a. wõidi määritse malewkonna üldkoos-olekul tustuwat liigete armu tõusu, wõetakse wästu eelarwe

ja aruanne ning osustatakse ma-lewkonnale tekitada lipp — wä-s-taw summa wõeti eelarwesse. Perema sobituse pärast pidus-tuse korraldamiseks määraiti ma-lewkonna aastapäewaks püha-päew enne laanipäewa.

1926. a. wõib märkida ma-lewkonna lastu ta teltsest tultest. 14. weebuaril oli tottu tustutud alewi algtooli ruumesse Wändra toudatise Mäeühingu asutamise koosolek. Peale pitema selgi-tawa kõne dr. Ed. Käneri poolt osustati taitseitudu naisosafond — toudatisele eelu tustuda ja waltiti 5 lihtmetine juhatus: pr. L. Rosenkrantz, pri. Jüris-son, pri. L. Junt, pri. Smidt, Esmeseks juhatajaks pr. H. Ja-hani. Ühtlasi tustuti ellu samal päewal toudatise juure alioja-lond, uugu sanitaar- ja tootlus-olafond ja waltiti wästawate osafondade juhatajad.

Elu ja tegewus muutub taitse-itudus järjeis intensiivsemaks. Tähtsama momendina terwees rees sündmuste ahelikus wõitis märkida malewkonna lipu pidu-litku tännistamist 27. juunil 1927. aastal. Sündmusti pühitseti juure pidulikkusega Wändra kirikus ja paraadiga Wändra langenute ansamba juures. Wändra ma-lewkonna lipp on eiaene lipp, mille omandasid Pärnumaa ma-lewkonnad.

Tähtsama tustimusega on ju-hatuses ja üldkoosolekul arutusel olnud ta taitseitudu touda asuta-mise tustimus, tuid peamistelt ma-janduslihtse rokstuse tottu tui

nimetatud tustimus päewafografi esialgu tordwale jätta. Kull tor-raldatse aga ja tehakse tarwita-mistõhuliseks malewkonna last-terajad ja spordiplaats.

Taitseitudu sihtelust, õppetege-wuses, täib töd tõigil oladel, tust-juures peamine töht langeb sõ-jaltsele wäljaõppele ja spordile, kuna waimsele tegewusele ja mee-lelahutusele on suudetud wähem tähelepanu pühendada. Kuigi ri-wiõppustest, samuti lasteharju-tustest osawõttu ei saa pidada armuliseks heaks, on siiski Wändra malewkonna tustunud rida häid laste, kes Pärnumaa, parema-tega jalgeest wõistelda suudawad. (Järgneb.)

ja Elfa Pärtel (suri õpetaja J. Mängeli abikaasana) ning prouad Elin Gustel, Kata Peterson (nüüd Sargawa) ja Juuli Kaplur. Mai-nitud koosolekule prouad polnud ilmunud, tui aga olid tohat mõ-lemad preilid. Ouford tundus ritimeistritõharrate ebanormaalsena ja ta nõudis naiswolinike wäl-jajätmist ning nende asendamist meesstega. Aga tragid preilid, kes tootipeerajana wadbasid salja teelt, astusid südaltalt wälja oma soo taitsete ja nõudsid sele-tust, mis süu pärast nõutakse nen-de tordwadamist wolkogust. Riit-meister, kes oli tustuwasti Berliini profesjori poeg, taitus wiisaka härrana ja seletas: „Jah, minu daamid, ta Salsamaal on olemas moodne naisliikumine, aga mõtelge ometi! — teid on fin terwe neljandit meesste hul-gas!“ Preilid wadbasid edasi ja ütlesid, et nad ei luba endid tagandada. Lõputis ritimeister andis järele ja sõnas: „Hää küll, Seie, preilid, wõite jääda edasi, aga need prouad peawad iftagi wälja jääma!“ Üli lõppesti sel-lega, et preilid jäid wolkogusse, kuna prouad osendati meesstega walla walmistnimetirjade järje-
korra. Warsti pandi logu wal-lawolkogude tegewus seisma.

Mäetalka Antsu wõi ja „Ortskomandant“ Brey

Wallamajades algas libe „Butter und Eier“ (r — turgu-häälega hääldada!) tottuwõimine, mis nähtawasti oligi komandan-tuuride peälebandetse.

Tuleb siis komandandi ette Mäetalka Ants, mees, kes oma talus ilal polnud jallunud nais-peret ja kes omad wõid — lei-wad alati teinud tse koos oma kake toudatsega, — tõi kolm puhtad poisse-mehed. . . Niisiks tuleb Ants aga mitte soldatite juurde eitettuppa, waid kake kant-seletse oise komandandi ette, ja mäsiks oma just mitte lumi-walge rätiku seest wälja aine, mille nimetusena tõi oletse pida-nud komandandi-istandale üttema „Brei“ (i. o. puder). Tähendab — Antsu wõi oletse tulnud „est-le-da“ komandandi oma nime all — seda aga tõi ei julgenud. Siis elus härra Brey nuusutas Antsu meisterdatud „Brei“ d ja ütles: „Lõhnab! . . . wii toju tagasi ja tõi tse!“ Ants ei last-nud seda endale tats torda üt-el-da, waid mäsiks oma wõi rät-i-tusse ja tats — ei tulnudki enam teisttorda oma wõiga wälja ja süüdi polnud teps, kuna koman-dandi tuultis tõigiti, et Antsult pole jaksatsest tial loola paremat.

Pudemeid saksa okupatsioonipäe- vilt Uue-Vändras

H. Raid (Senior).

Saatisti siis wallawanem koriloomad teie ja tuis tittan-dilt, mida teha wiia, tartutite ja heintega? Wita tootumise järele sõnas leitrandihärra: „Widagu nees praegu toja tagasi — praal päewa pärast annan uue taju!“ Wallawanem wastas: „Jäime-sed on tulnud torgelt, — neil oletse uuesti tulla raske!“ Leit-nant wihoetas: „Pange oma moon tuhu tohate, aga tui saate uue taju, peate endma!“ Moa-nettoojad arwastid, et „paneme to-gu sec wärt tühja magasiita, et see siis jaadeta sealt edasi.“ Ja ei teegi nõudnud nimetirja toostamist, ga tuitungi andmisi selle tohta, mida teegi nimelt toonud oli. Kes tigi päästis, üt-tas lihtsasti oma teorma aita üm-ber ja tänas jumalat, et wihtand jätja sõjameeste tilmist kaduda wõis. Wallawanem colas tui tlastu, aga seda ei tulnudki: moa-nawõijate iit oli lahtunud ja uis tohatejõadnud wäesja ei trad-nud moonest midagi. Kästas siis wallawanem moonatõojad magasiitade juurde oma kraami togasti wiima. Wahepeal oli aga

osa tartuleid tülma wõetud, mõ-ni wiijatõit rebenenud ja tõi h ntega segamini. Wiidi siis toju, mis teegi arwas oma ole-wat ja tuit jaks wäe tordala-gedust.

Moonaandmise päewal leidis aset weel teine haw tam juhtum. Parajasti loomade nimeistiku toostamise ajal lähenes wallama-jale jaks sõjamee tartistusjast (hijem selgus, et see oli tulnud Sürst) ja nähes wal amaja juu-res suurt rahwatõgu hobuste, wäetse ja toormatõga, erwas fin wiit midagi põgenemise wõi wä-s-tuhattamise toolist taimas olewat. Selt riwstus lahingtõrras pool-tõares wallamaja põllu weerel osuwa juure tui juures. Kui moonawõija ohwitser wallamaja juurest tõduri teatega sääal toimu-wate sündmuste tohta uustulnu-kate juurde oli lähtunud, tui tordstusjast — trobifond tige-da-näolisi mehi — wallamaja juur-de ja jaks ülem nõudis walla-wanemalt tohante punatõrtlaste wäljaandmist. Wallawanem was-tas: „Meie wallas ei ole puna-tõrtit ja mul ei ole teie tedagi wälja anda.“ Seltõulem aga toonitas: „Mul on andmeid, et Karjalõlas peab olema puna-tõrtlast!“ Seltle wastas wal-lawanem muheledes: „Siis ole-te taktõmbel tita sattunud — Kar-jalõla asub hoopis Järwamaal, Gärewe wallas.“ Ants neile mis teetõhtis kadunud Karl Mi-

heltis, Radjaste-Peedilt ja waba-netigi niimoodi jaksatse „tari-tustsajasti.“

2.

Daamid wolkogust wälja!

Saksa torgemaks sõjawäewõ-musts Wändra alewisttu oli ilmu-nud 19-da maafaltsewäe diwis-joni ritimeister Seipoldy oma wäsalgaga. See mees, kes end nimetas „Ortskommandan-dits“, tustutas Uue-Wändra wal-lawolkogu wallamajja tottu 19. märtsiks 1918. Komandant ilmus wallamajja mitme teise sõjawäe-lase saatel ja teatas, et siinwalla „Ortskommandandits“ on mää-ratud aseohwitser Brey, kes oma wäHEMA salgaga oli asunud Rõu-ja mõisa. Ritimeister nõudis, et wallawolkogust tordwadatakse „punatõrtlasted“. Wallawanem seletas sellelegi wõimumehele, et meil pole punatõrtlast. Ometi leiti, et üks wolinikest oli olnud lihtmeis nõndanimetatud „tõd-rahwa nõutõgus“, mis wallas tegutsees 1918. aasta algul ai-nuit 24 päewa, — tuiwa teine wolinik oli wõinud oksi selle nõu-tõgu walimsest. Need tats meest heideti wolkogust kake wäl-ja. Edaft leidis komandant, et wolinike üldarwust 20 on ter-welt 1/4, nimelt 5 wolinikku, nais-joost. Need naiswolinikud olid: preilid Marie Schmidt (praegu Wändra alewi algtooli õppejõud)

Kuue vallavanema jutul

A. T.

Uue-Wändra endistest wallawanematest on elus veel kuus meest. Nende meeste poole sead-
singi ühel udufel hommikul omad
sammud, et kuulda nende mäles-
tust „oma wõimupäewade“ aeg-
järgult.

Ugastin peale Saewere walla
Wäike Turpi talu peremehe Jaan
Adamsoniga. Peremeest saabu-
misnõmendil toduft ei leia. Nõus-
tun ootama seni, kuni peremees
loorejaamas on plimatooletele
wälja matnud 3000 krooni.

Meie wõistlus algul palju ei
puuduta kõrwalistumist. Uutle-
taw suhtub suure huiuga eelseis-
watele Uue Wändra pidustus-
tele. Nagu jutu sees märkan, on
sellel 66-aastaselt aumäärt tege-
lasel wäga südame lähedal nii
endised Wändra kui ka praegu-
sed Jälewere seltskondlised hu-
wid.

Tema Uue-Wändras ametis-
oletu päewil on wämis ehitatud
Juurikaru koolimaja. Ehitus-
mured pole olnud kuigi suured.
Wallal roha olnud ja riik annud
Kaanfoe metsalantideft hinnata
500 okaspuu palki, milledest saa-
dud laudu ja talaftid. Wana
maja materjal olnud woodri all
kõlbulit ja see kahtatund ära äse-
mistele seinte jaotks. Juurikaru
praeguse koolimaja ehitusmeist-
rilt olnud Aldo Sipelgas, kes
weel praegugi elab.

Jeloomustaw episood on ka
sellest, kuidas Uue Wändra wald
sai omale telefon. Olgu toodud
wõrdluseks, et tol ajal oli Jäära-
ne „imerlist“ ainult meisaülemal
ja wallas teistel isikutel siis tel-
lelgi telefoni ei olnud. Nüüd on
aga Uue-Wändra wallas tele-
fone 32.

Adamsoni aegne wallawalit-
sus leidis, et ametasutus pole
mõeldaw ilma telefonita ja pani
selle küsimuse wõistogule ette. Ei
olnud nõusolejaid kuigi palju ja
kõrmas lats hädawaewalt läbi.
Hiljem, kui telefon juba tõotanud,
tulnud wallamaja Hans Paulus
— Nuamäelt, kes ka olnud tele-
fonti ässe seadmise wastane.
Adamson ütelnud siis Hansule:
„Noh Hans, proowi siis ka meie
telefonil.“ „Mis ma räägin, ei
oska ju.“ „Eks küll siis telt-
jaamast, mis telli on?“ Walla-
wanem wändanud teltjaama wäl-
ja, annud mikrofonti Hansu tätte.
Wiimane hõisanud siis ka nii, et
wist ilgibit ahju taga ehmatanud
— „Mis tell on?“ Saanud
dige wastuse, siis istetanud
Hans wäga, et tõesti kosta, kui
Wändrast inime räägib. Tore
olewat ilka Jäärane riistapuu tüü.
Lõpetame lõneluse lõunalauas.
Soowin hääd jälle nägemist juu-
belipäewal Uue-Wändras ja paar
tundi hiljem olengi juba järgmise
wallawanema Ernst Ringenbergi
juures.

Meil jätus parajasti paarist
siisjuhatawast lauseft, et mõista
teineteist. Wõistlised wõiwad
terad kolusse tallata, küll mõlder
toimetab asjad ja peremehel
Ringenbergil jätub jutustami-
seis aega küllalt.

Ringenberg mäletab wäga
hästi 1905. a. sündmuft. Siis

olnud ka küllalt inimest, kes jooks-
nud ümber praeguse juubilar —
wallamaja —, et tarwis maha
lõhkuda see suur ja uhke hoone,
mille eest nüüd peame mäsma
maksust ja saju pole sellest tel-
lelgi. Ringenberg siis seletanud,
et waadale, kui haffame lõhluma,
siis ka see läheb jälle mäsma.

Wändra malewkonna suurpäew.

Pühap. kujunes Wändra ma-
lewkonnale suurpäewaks, ning see-
pärawt oli juubelpidustus, nii
päewal kui ka õhtul, osawõtmas
palju rahwast.

Pidustusel algasid kell 11 ühise
rongitõuguga kohalikku kirikusse ju-
malateenistusele. Teenistuse lõp-
pedes riwistufid mlwl. ühes nais-
kodutattsega ja noorkottaste-kodu-
tütardega kirikussele platfile pa-
raadiks, kujundades langenute mä-
lestusjamba ümber wõimsa ringi.

Paraadi wõttis wastu ja pi-
das wastawa kõne maawal. efm.
hra. Markson, mille järele otsekohe
juunduti orfestril saatel gümn. pi-
dustusele aktusele. Saal oli puu-
püsti rahwast täis.

Aktuse awas Wändra mlw. pää-
st dr. E. Kärrner wastawa peokõ-
nega, millele järgnes propatanda-
päästiku J. Kõnisti ülewaade Wän-
dra mlw. ajalooft. Edasi järgnes
tugewate kiiduawalduste saatel mit-
mealaliste auhindade ja diplomide
wäljajagamine malewlastele. Nii

Glawate kirjast lahkunud wal-
lawanem Pärtle ajal olnud ot-
sustamisel ka wana wallamaja
lõhkumine. Ratsutud kirmega
rauda wanu seinapalle ja leitud
nad weel niwõrd kõwad olema,
et otsustatud hoone jätta seelord
lõhkumata ja tehtud ka waeste-
majaks. (Järgneb.)

mõnigi malewane wõis lahuda
aktuselt suure moraalse taluga —
mitme auhinnaga sportlifel alal
tehtud töö eest.

Terwitustelegramme malew-
tonna 10. a. juubelpäewaks saat-
sid kol. A. Põhmuš — Pärnu garn.
ülem, Tori mlwl. pääst Wentsel,
Jakobi, Suure-Jaani, Halliste,
Häädemeeste ja t. malewkonnade
päästikud.

Dr. Ed. Kärrneri lõpusõna ja
ühise hünni järele lahkus aktuse-
pere laialt — kaitsekitlased ja kut-
situd külalised ühisele lõunale, tel-
sed aga wiisid aega kuni õhtuse
peoni.

Eriti weel suure huwi osaltse-
sai õhtusel peol lawastatud näi-
dend „Maarahwa lunastamine“.
Rahjuts lehe kitta ruumi pärawt
pole wõimalit sellest üffikasjalt
kirjutada, kuid üldiselt peab ütle-
ma, et seelordised lawategelased
selle näidenbiga tulid toime täiesti
kiiduwäärseft ja wõistid publiku
ütsmeelse rahulolu.

Rehepeksugarnituur häwitas inimelu

Kurb õnnetus wiljapeksmisel Rae „Jõemetsal“

Scupäewal, 31. aug. lõuna
ajal peksti Rae „Jõemetsa“ ta-
lus A. Rõõmuslaare masinaga
rehte. Allalaskjona töötas ma-
sinal lühikeft aega „Rõlbulaane“
talu peremees Jüri Mänd. Juh-
tumist sattus wiljalt aga masina
trumli wahle mingisugune juu-
rikas, mis paistaks lahti masina
trumli kangi, mis tõugatuna hirm-
sasti jõust fargas mehele wastu
rindu. Mänd, saadud hoobist
langes maha. Õnnetu toimetati
litrefti autoga Paide haiglaste,

fus ka pühapäewa õõsel, wastu
esmaspäewa hänge heitis. Sur-
ma põhjuseks oli sfemine were-
jooks, mis nähtus juba kohe
pääle õnnetust, sest ta nagu ja
teha tõmbus kollase-siniselt lapi-
liseks.

Jmellituna tundub ahtolu, et
Jüri Mändil oli seelordne saa-
tuslik õnnetus juba teistfordne.
Paari aasta eest lats ta jalg
sama masina trumli wahle,
mille järeldusel amputeeriti see
labaluust saadit.

Alustes tuleb raamatunäitus

Rahvaraamatukogu seltsi peakoosolekul kõneldi kir-
janduslistest küsimustest

„Pärnjõe“ koolimajas peeti Aluste
Rahvaraamatukogu Seltsi aastapea
koosolekut, mida juhatas E. Toome ja
protokollseis E. Reimann.

Mõõdunud aasta aruanne, mis on
tasafalaalus 341 kr. ja 12 sendiga, ning
180 kr. celarwa wõeti ütsmeelseft was-
tu. Nüde juhatusse waliti järgmised
isikud: E. Erm, O. Niinemäe, G. Jaan-
son, E. Toome ja E. Reimann, Rew.
kom: E. Reimann, G. Tomson ja E.
Kalm.

Raamatunäituse lõneles E. Erm.
Omast lühikeft ja ülewaatistuse lõne-
andis selge pilbi, kuwõrd peab kaasa

(Algus 5 küljel).

Minisfiriabi Weermas omas pi-
kemas peotõnes toonitas prae-
gust riiklist üles-hitamise tööd ja
ütsmeele wajadust. Tõi terwitust
peaminisfiri asetäitjalt sfsem R.
Genpalult. Selle järele laulid

rahwas koos orfestriga hünni.
Maawal. efm. Markson terwitas
enese, maawaatistuse ja kogu Pär-
numaa rahwa nimel, ühtlasi ter-
witas Raidi ja koos minisfiriabiga
surufid juubilarit täit. Järgneft
terwitufed dr. Ed. Kärrerilt, kui
Wändra terwisshoiu arstilt ja

mlwl. päästikult, W. Wändra
wallaw. Baltasaar, edasi terwit. Sää-
rewere wallaw. abi W. Saksari, Juuri-
karu, Saalema ja Semisu kooliku-
hatajad. Siis terwitab wanabest
wallawanematest E. Ringenberg.
Tema pikemas sõnawõtus tule-
tab meelde wallamaja ehitajaid
ja leiab, et maja on ehitatud
hääf ajal ja soodsale kohale. Mi-
metab, et 17 wallawanemast on
surnud kümme. Nende mälestust
austawad koosolejad püstitõus-
misega. Samuti tema ettepanee-
tul mälestataft püstitõusmisega
endist sekretäri Marisont, kes su-
ri 25 a. tagasi. Kui lõnetooll
astub (üks kolmest elusolewast
wallamaja ehitajast) E. Adamberg,
wõetakse ta wastu elawa tatte-
plaginaga. Ta jutustab ka wal-
lamaja ehitamisest ja tolleaege-
seft lihtfatest walimiswiisidest, kul-
das siis poolt ja wastu hääleta-
tud. Wahel ajal aga selgub, et
üks wallamaja ehitajatest on weel
elus ja wiitib praegu peol. See
on 83 a. wallawõltimees Jüri
Pärt, kes elutseb Rõõmuslaare —
Tõntsoni talus. Hra Raid efit-
leb teda rahwale.

Weel terwitawad O. Koern,
Juurikaru Rahwaraamatukogu
Seltsi ja W. P. S. Juurikaru
Noorte osaf. nimel, meisaülem
P. Kool Eestli Meisateenijate
Ühingu Wändra osaf. nimel, A.
Tello, „Wändra Uudiste“ poolt.
Wiimane loeb ette ka 23 naaber-
ja omawalla org. ja seltsi õnne-
soowituulufed, mis awalda-
tud, sama kohaliku lehe laudu,
wallale. Wallawanem loeb ette
wahel ajal tulnud terwitustelegram-
mid. Need on W. Wändra wal-
lawolikogult, prefektit asetäitjalt
Sarapilt, „Pärnu Päewalehelt“
ja „Kultuurilt“.

Lõpuks tänab Raid õnnesoo-
wide ja ülesnäidatud usalduse
eest, ütleb, et kui ma siia ame-
tisse tulim, siis seadfin ma enda
eesmärgiks oma tööga poolehoi-
du wõita ja nähtawasti seda on
ka hinnatud.

Sellega on aktuse osa läbi.
Wahel ajal on aga ka juubilar
Raidile kogunud wirn õnnesoo-
witelegamme. Need on järg-
mistelt isikutelt: Rauaageftl sfse-
minisfieriiumi maaasjade juhata-
jalt A. Looitjalt, Kufwere lin-
napealt H. Wõistsonilt, end. Saewere
wana kirjutajalt H. Sillaft, kelle
juures Raid on olnud kir-
jutaja ametit õppimas, Tori wal-
lafekretär Puusaarelt, Põlli sek-
retär Weewoilt ja Jürweisonilt
Pärnust.

Algab pidusõõf wallamaja
hoowil ja alas. Seal on sõna-
wõttu ja huumori laialt. Rõne-
lewad hrad Sargawa, Raid j. t.
Pidusõõgi lõpul lauldasel elagu
wanadele wallamaja ehitajatele
ja tõstetakse neid õhtu. Wana-
sestega oli elawas wõistluses ta
minisfiriabi. Perenaiste poolt
lauale kantud toidud wäärisid
kittust, seepärast ka neilegi lauldi
elagu. Seepeale tanhtiti kahe
orfestril saatel kuni südadooni.
Uue-Wändra suur pidupäew oli
läbi ja muljed sellest hääd.

A. S.

ÜSNÜ Sitana osaf. paneb
mängu hõbemedalid

ÜSNÜ Sitana osafond kawatseb
korraldada kasesolewal kuul Alustes
tergejõustiku wõistlused ja sel puhul
paneab auhindadets mängu hõbeme-
dalid.

Tänuwäärt eestlugu

Suurima annetuse, meie mees-
sõjala nli õelba refordillse, tegi
hlijuti wana seltside weteran ja
lauaagene juhtiw tegelane hra
August Rosenkranz, Wäike
Reiu peremees, toetades Pit-
metja Wab. Tulet. Abingut 40
krooniga. Idesti tänuwäärt ees-
taju, mida suudab ainult see
mee, kes tühja taskaga seltsisid
juhtides ise küllalt walupäewi
näinud ja kes täiesti aru saanud
tuletõrje tähtsusest.

Olgu selle eestlujuliku mehe
ohwritmeel eestlujutis igale loda-
nikule algawal üleriiklikul tule-
tõrje nädalal.

**Mait Metjanurt tuleb
Wändrasse kõnelema**

Kolmap. 4. sept. pidas Ri-
W. Wändra komitee oma järje-
korraldust koosolekut, kus arutati
peamiselt eelolewa 22. sept.
Wändras korraldatawa raamatu-
aasta aktuse ja raamatute näitu-
sega seoses olewaid küsimusi.

Nõusolek Wändrasse kõne-
lema sõiduks on saanud Mait

Metjanurgalt (Hubel).

Weel on selgitatud Wäibula
ringkonna liikme pr. Kreutseri
poolt, et Wäibulas on lahilema-
ta suurim eraraamatukogu kogu
kõiklõnna kohta ja nimelt hra
J. Rehtlasel, kellel on koidete
arw üle 1550 etš. Teisi wähe-
maid eraraamatukogusid on Wäi-
dulas weel Jba Rammil 92 koi-
det, pr. P. Kreutseril 90 ja Alice
Brempeil 87 koidet.

Tänuawaldus.

Südamest liigutatuna awaldan
palju tänu kõigile, kes Uue-Wänd-
ra wallamaja 50-aastaselt juubelil
näitafid mulle üles osawõitu kas
awaltu õnneloomi eht sooja täpt-
gistuse läbi. Minu parim tänu ta
telegrammide saatjatele, kellede
hulgas minu suureks häärtsmeeleks
oli ka minu esimene kirjutaja-ameti
õpetaja, end. Saewere wallakirju-
taja hra S. Silla. Erilistelt tänu-
lil olen tehtud kingituse eest oma
otselele peremehele — Uue-Wändra
wallaomawalitfufele — eesotsas
wallawanema hra W. Benderiga
ja wallawolikogu piduomisiõni
esimehe hra A. Rõõmusaarega.

S. Raid,
Uue-Wändra wallasekretär.

**Wändra põllumajandus-
päew**

W. P. Seltsi ja isamaallidu Wändra
osakonna ähifel korraldusel peetakse pü
hapäewal, 8. sept. s. a. kell 13 Wändra
majandusgümnaasiumi ruumes põllu-
majanduspäewa.

Kõnelewad: J. Kaarliuude, Asemis-
inform. osakonna juhataja 2. A. Etbaum,
Oieritlikku Maanoorte Ühenduse sekre-
tär. J. S. Rõõwa, Põllutõõtoja linnaas-
janduse konsulent.

Samas, koke põllum. päewa järele,
peetakse ära W. P. Seltsi eraforraline
peakoosole, kus tuleb otsustamifele aja-
lehe wäljaandmise küsimus, W. P.
Seltsi 40 a juubelt aktuse korjaldamise
küsimus ja teisi küsimusi.

Külaajutud**Pikne võib ka kasuks
olla**

Wändra alewiku lähedal asu-
wa R. talu teenijad kõnelewad
järgmisest naljaloost. Talu wana-
peremees tulewat tihti põllule ja

heinamaale teenijate tõõb kont-
rollima ja jälgima. Seda loo-
mulikult hädal meelel ei nähta.
Teenijad on saanud aga wana-
peremehe ühe nõrkuse jälle. Ni-
melt kardab wõimane piffet. Et
ta wanaduse tõõtu enam hästi
ei kuule, siis teenijad alati nii-
sugusel juhul passiwad peale ja
sui leiawad taewalaotusest mõnegi
lahilase pilwe. Iõnawad näikfifelt
omawahel tuid tõwasti: Põisid,
piffad, fibame ruttu, kuulge juba
Kobra pool müristab! Seda-
maid ka wanaperemees wõtab
kepi ja ruttab koke koju. Ja tee-
nijad saawad jälle omalestis olla.

Oleme saanud valikurikka
saadetise

kinoartiste.

Pärnu Kirjast. Ühisus, Rütli 39.

Tellige veel täna

„Pärnu Päevaleht“

Oma eluaegse tegevliikme pr.

ELSA MÄNGEL'I

surma aastapäewa 7. sept. 1935. a. mälestab leinas

Vändra Naisselts.

A. K. DARZMELIA

Olen oma kauplust täiendanud eriti sügiseseks ostuhooajaks
kõiksugu tarbeainetega:

Eestkätt soovitan kooliõpilastele jalanõue,
alates tänavsaapast kuni pidukingani. S u k k e, s o k k e.
Moodsaid redikülle — odavalt.

Perenaistele: riidekaupu, mis on samuti hinnalt odavad
ja moodsates mustrites. Tarvisminevatest kõõgi- ja lauanõudest
leiate kindlasti meelepäraseid klaas, portselan ja fanjaks tarbeid.

Värsketest heeringatest on alati saadaval mit-
mekesine valik. Igasugu teisi tarbeid ja eriti rikkalikult
maistusi leiate ainult häid ja seejuures odavaid.

Palun alati meeles pidada, et igasuguste sisseostude puhul
külastege minu äri, vaadake kaupu ja võrrelge hindu.

Sugulastele, sõpradele ja tuttavatele saate ainult Vändra
ülsvõtteid, missuguseid leiate minu ärist.

Austusega **A. K. Darzmelia.**

Kes tahab hästi maitsekalt, mood-
salt ja odavalt riietuda, see ostab

valmisriided**A. MATSKIN'I**

Inglise valmisriiete ärist, Rütli tän. 26

P. S. Suur valik naister.

Velour-mantleid

moodsamas lõigetes ja värves.

Tulge ja veenduge, ostmise pole sunduslik.

Kõige odavamalt müüb

igasuguseid **kaevutorusid** ja

tugevaid
kaevupumpasid

A. Koppel'i tööstus

Samas müügil laskemoona uute
odavate hindadega

Hooaja lõpul

müüme jalgrattaid, kumme ja muid
osi äärmiselt

alandatud hindadega.

Chr. Sarapuu

jalggrataste eriäri, Pärnus, Vee tän. 12, telef. 169
Tutvunege hindadega.

Vändra ap.-õigeusu kirikus
peetakse jumalateenistus laupäeval 7. septembril, al-
gus kell 19 (7). Kirik kaunistatud ilutulestikuga.
Kiriku juhatus.

TALUPERENAINEMARET
nr. 9.

Septembril 1935. a.
Üksiknumber 40 snt.

Müügil

Pärnu Kirjastuse Ühisuses
Rütli 39, telef. 19.

Ilmus

Nr. 8.
Naiste ja kodude kuukiri.
August 1935.
Hind 35 snt.

Müügil

Pärnu Kirjastuse Ühisuses,
Rütli tn. 39, telef. 19.

Ilmus

„KAJA“

ROMAAN.

Frank Sander

**Küürakas
cowboy**

Hind 75 senti.

Müügil

Pärnu Kirjastuse Ühisus,
Rütli tän. 39, telef. 19.

Ilmus

Kaunis

KODU
nr. 4.

Juuni — august 1935.

Üksiknumber 25 snt.

Müügil

Pärnu Kirjastuse Ühisuses,
Rütli tn. 39, tel. 19.